

Elevene ved Haram vidaregåande skule mener VIP-prosjektet har hatt god effekt. Foran: Jan Tore Fjørtoft. Bak fra venstre: Anette Bjørnland, Magnus Otterlei Fjørtoft, Jørgen Ask Bakke og Aminna Merzic.

Lærere å tolke signal

Ungdommene ved Haram vidaregåande skule er mer bevisste på hvordan de selv og andre har det etter et psykiatriprosjekt.

BRATTVÅG. Noen ungdommer sliter. Selvsjading, selvmordstranker, angst, depresjon, spiseforstyrrelser. Å ikke høre til. Ikke passe inn. Noen føler seg ensom.

Ved Haram vidaregåande skule har de tatt tak i dette, ved at alle grunnkurselvene får delta i et VIP-prosjekt, som står for veiledning og informasjon om psykiske problem og lidelser hos ungdom.

Tegn. – Kurset har gjort oss mer bevisst på ulike symptomer når noen ikke har det bra, og hvordan vi kan takle situasjonen, sier Magnus Otterlei Fjørtoft.

– Symptomen kan for eksempel være at de oppfører seg annerleis, ikke er så sosial lenger, sitter mye alene, ikke er aktiv eller ikke ønsker å dele følelser, sier Anette Bjørnland.

– Hvordan vil dere takle en slik situasjon?

– Da er det viktig å ta kontakt, og prate med dem, sier Jørgen Ask Bakke.

Elevene mener VIP-prosjektet har vært svært bra, at det har bevisgjort dem, og på sett og vis forandra dem. Elevene drar frem konkrete eksempler. Deriblant en ekskursjon, en hyttetur, der de mener alle i større grad enn tidligere var opptatt av å ta godt vare på hverandre, og sørge for at ingen havna uttafor.

Oppvekter. – Det var et bra prosjekt, og det var en oppvekter, sier Jan Tore Fjørtoft, og får samtykkende nikk fra medelevene. De peker på at det er et godt miljø på skolen, med lite mobbing. Men de tror også skolen har elever med store problemer.

– En helsesøster og en fra PPT var her, og de var veldig åpne. De tilbyr oss å komme til dem og prate, forteller Anette Bjørnland. Når helsesøsteren har kontortid på selve skolen, benytter mange av elevene seg av tilbudet.

– Det betyr mye å ha henne her på skolen, og det er lettere å benytte tilbudet her, enn å dra til helsesstasjonen, sier Magnus.

Jørgen Ask Bakke peker på at det er viktig for unge å få delta i VIP-prosjektet, i og med at mange unge sliter psykisk. Undommene nevner stort press både når det gjelder utseende, skoleprestasjoner, klær og alkohol, men de tror presset er større i byene enn hos dem. Guttene mener de ikke kjenner samme motepress som jentene, men nikker enig når jentene påpeker at guttene kan være like sårbare som jenter.

Godtatt. – Og redsel for ikke å bli godtatt, er det vel mange unge som har, sier Aminna Merzic. Hun peker og på at læreren er med i VIP-prosjektet, slik at også læreren er særlig bevisst på elevene. Læreren følger opp med samtaler med elevene, spør hvordan de har det, og om de tror andre har det bra.

– Det er bra at læreren spør, for læreren merker kanskje om det er noe galt, før andre elever gjør det, sier Aminna.

Elevene roser prosjektet. Men de synes det burde settes inn tidligere, allerede i ungdomsskolen, fordi de mener yngre ungdommer

VIP-prosjektet

■ Prosjektet VIP-veiledning og informasjon om psykiske problem og lidelser hos ungdom, ble startet opp som et forebyggende tiltak, med støtte av helse- og sosialdepartementet.

■ Møre og Romsdal er videregående skoler blant annet Ålesund, Haram og Stranda med.

■ VIP-prosjektet skal veilede og informere lærere og elever om psykisk helse og psykiske problem hos ungdom, og gjøre ungdom bedre rustet til å ta vare på egen psykisk helse, råd om hvordan de kan hjelpe andre og informasjon om hjelpetilbud.

sliter mer enn dem. I tillegg skule de ønske at prosjektet ble videreført gjennom flere år i videregående.

– Skulle ønske prosjektet ble videreført 2. og kanskje 3. året. Da kunne man frisket opp igjen og eventuelt tatt inn nye tema som kommer opp etterhvert som vi blir eldre, sier Magnus Otterlei Fjørtoft.

MONA SKJONG
mona.skjong@smp.no
JUNE R. JOHANSEN (FOTO)

«Det er viktig å ta kontakt, og prate med dem»

JØRGEN ASK BAKKE

Bønn om helsesøster avvist

Elever ved Spielkavik vidaregåande skole sliter med psykiske og fysiske problem, men Ålesund kommune avviser økt helsesøster-tjeneste nå.

ÅLESUND. Det er rektor Sindre Engen som har meldt om behov for økt helsesøster-tjeneste til Ålesund kommune. Problemane kan gjelde blant anna depresjoner, skilsmisseproblematikk, selvsjading, anoreksi, mis-handling, overgrep og overrett.

Tidligst i 2008. – Behovet er kjent, men kommunen har ikke umiddelbar mulighet til å øke kapasiteten, skriver kommunalsjef Marit Elisabeth Larssen.

Hun viser likevel til at rådmannen i bystyret i juni foreslår omdisponering av ressurser som nå brukes innenfor helse-tjenesten for barn og unge, slik at skolehelse-tjenesten kan styrkes.

– Hvis bystyret slutter seg til rådmannens tilråding, vil kommunen i løpet av 2008 kunne tilby en viss økning av helsesøster-tjenesten til skolene. Henvedelsen fra Spielkavik videregående vil da bli vurdert, skriver Larssen.

Rektor Sindre Engen er ikke overrasket over svaret.

Skrilende behov. – Vi ønsket å markere et skrilende behov for at elever trenger hjelp av fagfolk. Her er oppegående elever som du ikke drømmer om skal ha behov for hjelp, men som oppsøker helsesøster. Helsesøster er lettere å spørre, og gir full diskresjon, sier Engen.

Han mener det er enkelte ting verken foreldre eller lærere involveres i og da heller ikke kan hjelpe ungdommen med.

– Etter min mening er helsesøster en billig investering i fremtidige helseproblemer, sier Engen.

Hvert 5. barn sliter

HEELSE. I dag har Sosial- og helsedirektoratet, Møre og Romsdal fylke og KS inviteret til dagskonferanse i Ålesund om den psykiske helsa til barn og unge. Ifølge tall fra direktoratet har mellom 15 og 20 prosent av alle barn og unge psykiske problemer. En undersøkelse de legger fram, utført av Receptor, viser at foreldre mener at venner, familie, mestring og ros er det viktigste for at barna skal opprettholde en god psykisk helse.

– Undersøkelsen viser at det er stort

behov for lavterskeltilbud i kommunene, sier fangerende divisjonsdirektør Ellinor F. Major i Sosial- og helsedirektoratet. Opptrappingsplanen for psykisk helse skal være ut 2008. Kommunene gis større ansvar, og har fått større midler til dette. Minst 20 prosent av midlene skal gå til tiltak for barn og unge.

På konferansen skal blant anna Res-surstreamet for grunnskolen i Ålesund kommune og Interkommunalt ungdomsteam i Sande ha innlegg.

Råd hos helsesøster

INFO. – Det handler om å se signaler, og vite hvem de kan kontakte, og når en bør søke hjelp, forklarer Margrethe Stene Wold i PPT i Haram kommune.

I prosjektet i Haram tok en mest tak i alminnelige problemer som alle kan kjenne på av og til. Skolen har kjørt prosjektet i tre år. En evaluering hos elevene, gir svært positive tilbakemeldinger.

– Har fag-tjenesten sett noen effekt av prosjektet?

– Helsesøster er den de først og fremst blir anbefalt å ta kontakt med, foruten familie, venner og lærere. Enda flere elever kontaktet helsesøster etter prosjektutka, mange fordi de var bekymra for venner, forteller Stene Wold. Helsesøster kan fange opp problemer mens de ennå er små. Men også kontaktlærere er med i VIP-prosjektet slik at også de lettere kan fange opp om elever sliter.